

M.A. 1st Semester Examination, 2023

SANSKRIT

PAPER – SAN-104

Full Marks : 50

Time : 2 hours

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

1. तर्कभाषानुसारं कारणलक्षणं किम् ? तस्य भेदान् उल्लिख्य सोदाहरणमालोच्चताम् । 10

अथवा

तर्कभाषानुसारम् अनुमानलक्षणं किम् ? तत्र व्याप्तिः का ? यत्र यत्र मैत्रीतनयत्वं तत्र तत्र श्यामत्वम् इत्यत्र व्याप्तिरस्ति न वेति विचार्यताम् ।

2. यथानिर्देशं द्वयं समाधेयम्—

5 × 2

(क) “यथार्थानुभवः प्रमा” — व्याख्यायताम् ।

(ख) टीका लेख्या — “इन्द्रियम्” ।

(ग) टीका लेख्या — ‘आत्मा’ ।

3. भाषापरिच्छेदानुसारम् अभावभेदाः सोदाहरणं सविस्तर-
मालोच्यन्ताम् ।

10

अथवा

भाषापरिच्छेदमते कति पदार्थाः ? के च ते ? तेषां पदार्थानां
साधर्म्यं यथासम्भवं कारिकोल्लेखपूर्वकम् आलोच्यताम् ।

4. द्वयोर्व्याख्या कार्या—

5 × 2

(क) ‘पारिमण्डल्यभिन्नानां कारणत्वमुदाहृतम्’ ।

(ख) “सामान्यं द्विविधं प्रोक्तं परश्चापरमेव ।”

(ग) टीका लेख्या — “समवायः” ।

[Internal Assessment — 10 Marks]